

Boek 88 is klaar, maar er komt nog veel meer van Ton van Reen

door Rob Cobben

Met 'Het nooit geschreven verhaal' levert Ton van Reen zijn 88ste boek af. Maar de meest productieve schrijver van Limburg is nog lang niet klaar. In de werkruimte van de 80-jarige auteur uit Maasbree liggen nog tal van manuscripten te wachten op voltooiing.

De schrijver zit op de praatstoel. Onophoudelijk rijgt hij de zinnen aaneen. Alsof hij geen tijd meer te verliezen heeft. Hij vertelt over ouderdom - „dat is een straf die je niet verdient maar je wel wordt opgelegd ” - en over de dood. Want die is nooit ver weg als je met Ton van Reen praat. Tachtig is hij inmiddels en hij weet niet hoelang hij nog heeft in het aardse bestaan. Hij is al sinds zijn 29ste hartpatiënt, moet dagelijks tientallen pillen slikken. Hij heeft zijn vader, die ook een hartkwaal had, overleefd.

En dan is er natuurlijk ook het tragische en veel te vroege overlijden van zoon David. Succesvol sportman, schrijver én fotograaf, die maar 45 jaar oud mocht worden. Van Reen praat erover met betrouwende ogen. „Dat is onze tragedie. Ik schrijf er af en toe stukjes over op Facebook. En krijg dan veel reacties van mensen. Dat helpt.”

Waar blijf je?

Ik wacht al heel lang

Kom toch voorbij

Het zoeken naar iets wat er van je rest

is het laatste wat ik van jou heb

Hij heeft ook veel contact met lotgenoten zoals Mirjam Rotenstreich, de vrouw van A. F. Th. van der Heijden, vertelt Van Reen. „Ze heeft haar zoon Tonio verloren. Hoe ga je daarmee om? Dat is zo moeilijk....”

En dan moeten we het nog hebben over de ‘vergeten’ oorlog in Ethiopië, waar Van Reen al dertig jaar een stichting heeft om mensen te helpen. En waar hij meerdere kinderen heeft geadopteerd. „Iedereen heeft het over Oekraïne. Maar weet je dat er op dit moment zestig oorlogen bezig zijn op deze aarde? Wat er in Ethiopië gebeurt, interesseert niemand. Dat doet pijn.” Ja, hij is verbitterd, bekent hij. En soms boos op alles en iedereen om hem heen. Op mensen die onverschillig zijn.

Maar daar gaan we nu niet te zeer op inzoomen. Want opeens staat de postbode op de stoep van zijn woning in het Maasbreesse Dubbroek. En die brengt een doos vol boeken. De roman *Het nooit geschreven verhaal* is - volgens de Noord-Limburgse schrijver - zijn 88ste boek. Vol trots toont hij een exemplaar, besnuffelt het en concludeert dat het goed is. „Uitgever In de Knipscheer heeft er weer iets moois van gemaakt...”

Koningslust

Het boek speelt in Koningslust, het mooie dorp van de gemeente Peel en Maas, waar zijn vrouw Corrie vandaan komt. Ze zijn al 54 jaar samen, vertelt hij. Maar de oorsprong van het verhaal gaat veel verder terug. En speelt eigenlijk op een andere plek. Van Reen: „Begin jaren zestig werkte ik als leerling-verpleger in een psychiatrisch ziekenhuis in Wassenaar. In de nachtdienst had ik vaak lange gesprekken met patiënten die slecht sliepen. En daar was een man die mij een verhaal vertelde over een misdaad die hij niet had begaan, maar waarvoor hij wel de schuld op zich had genomen. Hij belandde jaren in de gevangenis.”

Dat verhaal bleef alsmaar door zijn hoofd spoken, vertelt Van Reen. „Ik wilde het ooit opschrijven, maar het kwam er niet van. Het drama had zich afgespeeld in een kloosterdorp, ergens in Nederland. Maar opeens besepte ik dat zo’n dorp ook bij mij in de buurt ligt: Koningslust. Een dorp dat mede ontstaan is door de psychiatrische inrichting die er in 1849 is opgericht. Ik kwam er de laatste tijd vaak omdat de broeders van Huize Savelberg mij hadden gevraagd om een boek over hun geschiedenis te schrijven. Alles viel op zijn plek. Ik had een locatie, een handvat om het verhaal op te schrijven. Om al schrijvend de waarheid te ontdekken. Het verhaal is van alle tijden. De kern, een man die zich opoffert uit liefde, blijft.”

Herkenbaarheid

De roman zal, zoals veel van Van Reens boeken, veel herkenbaarheid oproepen bij lezers. Hij schrijft over de kermis in Helden, waar jongens flirten met meisjes in zomerse jurkjes. Over het accordeon-duo Schriebl & Huppertz, dat optreedt in danszaal De Klomp, en over Bruno Majcharek die zingt in café Hendriks.

Hij heeft veel research gedaan voor zijn boek, vertelt hij. Want dat doet hij altijd. „Namen en feiten moeten kloppen. Anders kan ik niet werken.”

Werkruimte

Hoe belangrijk onderzoek voor Van Reen is, blijkt wel als hij een rondleiding door zijn huis geeft. En de kamer toont - misschien is atelier een beter woord - waar hij meestal zit te werken. „Dit is eigenlijk niet voor buitenstaanders bedoeld”, zegt hij als hij de deur opent van een ruimte die oogt als een enorm archief. Duizenden boeken en archiefmappen liggen er opgestapeld. In rekken en op tafels. „Ja, ik weet het. Ik moet gaan opruimen. Ik heb een begin gemaakt, samen met mijn zoon Lennart. Dit is mijn smederij. Hier bedenk ik al mijn verhalen

Bokkenrijders

Alleen al over de Bokkenrijders heeft hij meer dan driehonderd boeken, vertelt hij. Ze dienden als bron voor de vier jeugdboeken die hij schreef over de bende die in de achttiende eeuw de regio onveilig maakte. En die in 1994 zijn verfilmd tot de televisieserie *De Legende van de Bokkenrijders*. „Alle feiten moeten kloppen”, zegt hij opnieuw. Op de bovenverdieping van zijn huis en op zolder liggen nog veel meer boeken. Er is een kamer met een Afrikaanse bibliotheek, eentje met Aziatische boeken, een andere met Franse en nog eentje met publicaties uit andere Europese landen.

Hij schrijft trouwens al zijn verhalen 's nachts, vertelt Van Reen. Overdag heeft hij het te druk met zijn liefdadigheidswerk voor de mensen in Ethiopië. „En met het ontvangen van journalisten...”

Aan de wanden hangen artikelen uit vergeelde kranten. En ingelijste foto's. „Kijk”, zegt hij, „Hier was ik drie jaar. En toen al een strijdlustig mannetje.” Op een andere foto van het Letterkundig Museum staat hij te midden van andere grote schrijvers, onder wie Gerard Reve, Gerrit Komrij en Adriaan Ronald Holst. Hij toont een oorkonde van het Letterenfonds - Van Reen krijgt jaarlijks een stipendium vanwege bewezen diensten - en het papier dat hoort bij zijn benoeming tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Ja, hij mag trots zijn op wat hij heeft bereikt, zegt hij.

En hij is nog lang niet uitgeschreven. In zijn werkruimte liggen nog vele manuscripten. „Ik werk altijd aan meerdere boeken tegelijk. Het zijn er op dit moment wel twintig, denk ik. ”

Arbeiderskinderen

Boosheid steekt de kop op als hij vertelt over zijn schooltijd. „Ik was de beste van de klas, maar mocht niet naar de hbs in Venlo. Kinderen van de elite mochten wel, ook al konden ze niet goed leren. Ze kregen betere punten dan ik, dat zit me nog steeds dwars.” Het deed iets met zijn rechtvaardigheidsgevoel, vertelt hij. „Arbeiderskinderen kregen geen schijn van kans. Ik ben daar nog steeds woedend over. Ik ben op eigen kracht ergens gekomen, maar heb er verrekke hard voor moeten werken.”

Uiteindelijk ging Van Reen als journalist aan de slag. Voor de Volkskrant maakte hij diverse reportages in Afrika - hij bezocht er maar liefst 48 landen - en werd geraakt door de armoede. Samen met zoon David zette hij de stichting Lalibela op in Ethiopië.

Oeuvre

In 1965 debuteerde hij met zijn gedichtenbundel *Vogels*. Zijn productie is sindsdien enorm. Romans, kinderboeken, hoorspelen, leer- en lesboeken; zijn oeuvre is indrukwekkend en dijt nog altijd uit. We gaan nog veel van hem horen, voorspelt de auteur. Later dit jaar verschijnt een boek over zijn werk en leven en er is ook een documentaire in de maak. En dan is er nog deel 1 van *De Ontdekking van de Wereld*, dat bijna afgerond is. Van Reen: „Schrijven is al

wat ik kan. Ik ga echt niet achter de geraniums zitten, hoor. Ik heb nog zoveel verhalen te vertellen...”

Ton van Reen presenteert op zaterdag 2 april zijn nieuwe roman ‘Het nooit geschreven verhaal’. Dat gebeurt bij de zorgboerderij van Math en Sitske Lenders in het Dubbroek. Aanvang 14:00 uur. Aan de boekpresentatie wordt meegewerkt door Sinti-zangeres Lisa Weiss.

Bron: *De Limburger*, 21 maart 2022